

Kulturdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

S | OM

postmottak@kud.dep.no

Vår referanse
2010/2661

Deres referanse
2010/03516

Dato
14.12.2010

HØRINGSUTTALELSE – ENDRINGER I ARKIVFORSKRIFTEN

Kulturdepartementet sendte 22. oktober 2010 ut høringsnotat om endringer i arkivforskriften. Det fremgår av notatet at forslaget til endringen bl.a. er foranlediget av ombudsmannens uttalelse inntatt i meldingen for 2009 side 177 (somb-2009-41). Jeg har ingen merknader til pkt. «3. Dokument i innsynssaker», men har enkelte kommentarer til forslaget om at informasjon som blir formidlet gjennom tekstmeldinger skal håndteres på samme måte som informasjon fra telefonsamtaler.

I min uttalelse ga jeg uttrykk for at Statsministerens kontor skulle ha journalført en tekstmelding fordi tekstmeldingen måtte sies å være et saksdokument i offentlighetslovens forstand. Det ble også trukket opp et skille mellom tekstmeldinger som utelukkende inneholder praktiske opplysninger eller avklaringer uten direkte betydning for behandlingen av saken og tekstmeldinger som inneholder opplysninger og anførsler knyttet til selve saken som forvaltningsorganet behandler, der førstnevnte faller utenfor journalføringsplikten.

I høringsnotatet vises det til at den forståelsen av gjeldende rett som ble lagt til grunn i den ovennevnte uttalelsen «vil vera vanskeleg å følgja i praksis». Videre er det vist til at det som taler imot journalføringsplikt for tekstemeldinger er utfordringene knyttet til organiseringen og etterlevelsen av en slik ordning bl.a. for de tjenestemenn som mottar mange tekstmeldinger og må vurdere om hver av disse er et "saksdokument" med journalføringsplikt. Det er også vist til at det å skille mellom tekstmeldinger som er knyttet til en sak på en slik måte at de skal journalføres – fra tekstmeldinger som ikke har noen direkte betydning for saken og således ikke er underlagt journalføringsplikten vil gi vidt rom for skjønn og utfordringer knyttet til en ensartet praksis.

På bakgrunn av departementets forslag om at tekstmeldinger i hovedsak skal behandles som telefonsamtaler og begrunnelsen for dette, finner jeg grunn til å minne om det som fremkommer av min uttalelse (inntatt i meldingen for 2009 side 177 (somb-2009-41)) om dette. Fra uttalelsens side 4 hitsettes:

«SMK har gjort gjeldende at SMS-er må likestilles med telefonsamtaler, som etter gjeldende rett ikke er å anse som «dokumenter» i offentlighetslovens forstand. Jeg kan ikke se at denne sammenligningen er treffende. En telefonsamtale er en muntlig informasjonsutveksling mellom to eller flere personer, og det vil ikke være mulig å gi innsyn i selve samtalen i etterkant. Ved SMS-korrespondanse blir derimot inn- og utgående meldinger automatisk lagret på telefonen, og det er derfor fullt mulig å gi offentligheten innsyn i meldingene. Selv om SMS-korrespondanse skjer ved bruk av telefon og telefonnett, er det derfor mer nærliggende å likestille SMS-korrespondanse med f.eks. e-post- og telefakskorrespondanse, som utvilsomt omfattes av dokumentbegrepet.»

Det meste av utstyr som sender tekstmeldinger kan i dag også sende e-post, om det ene eller andre velges ved formidlingen av konkrete opplysninger kan være tilfeldig, og etter mitt syn er det uheldig om den ene skriftlige beskjeden behandles på en annen måte enn den andre. Videre er plassbegrensningen i tekstmeldinger i dag av mindre betydning enn hva den var tidligere. SMSen i den ovennevnte uttalelsen illustrerer dessuten hvordan også viktige beskjeder kan formidles kort uten at dette nødvendigvis blir «kryptisk».

Videre stiller jeg spørsmål om det er formålstjenlig å legge opp til at tekstmeldinger som nedtegnes, ikke behøver å nedtegnes ordrett. Sammenlikningen med telefonsamtale er lite treffende. En SMS er en skrevet tekst som både avsender eller mottaker har lest og forholdt seg til. Hensynet til notoritet taler for at en eventuell nedtegnelse gjøres ordrett, med de utfyllende kommentarer som måtte være hensiktsmessig.

I høringsnotatet er det pekt på at fordi det ikke er nødvendig å identifisere ethvert dokument det ønskes innsyn i, er det ikke en forutsetning for allmennhetens innsynsrett at tekstmeldinger fremgår av organets journal. Selv om allmennheten i prinsippet kan få innsyn i tekstmeldinger selv om meldingene ikke er journalført, vil dette trolig være vanskeligere dersom eventuelle sendte/mottatte tekstmeldinger ikke fremgår av den offentlige journalen. Hensynet til et reelt og effektivt offentlighetsprinsipp taler derfor for at tekstmeldinger journalføres.

Vurderingen av om en tekstmelding er et saksdokument eller ikke, kan by på praktiske utfordringer. Tilsvarende vurderinger som det er tale om å gjøre for tekstmeldinger gjøres imidlertid i dag i stor utstrekning for e-postkorrespondanse. Ettersom de aktuelle vurderingene per i dag gjøres mht. journalføringsplikten for e-poster som mottas, kan jeg vanskelig se at det vil være «tilnærma praktisk uoverkomeleg» å foreta tilsvarende vurderinger når det gjelder tekstmeldinger.

Arne Fliflet